

EURÓPAI GAZDASÁGI TÉRSÉG

EFTA FELÜGYELETI HATÓSÁG

Az EFTA Felügyeleti Hatóság közleménye az EFTA Felügyeleti Hatóság és az EFTA-államok bíróságai között az EGT-megállapodás 53. és 54. cikkének alkalmazása tárgyában folytatott együttműködésről

(2006/C 305/10)

A. Ezt a közleményt az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás (a továbbiakban EGT-megállapodás) és az EFTA-államok közötti, a Felügyeleti Hatóság és a Bíróság létrehozásáról szóló megállapodás (a továbbiakban Felügyeleti és Bírósági Megállapodás) szabályainak értelmében teszik közzé.

B. Az Európai Bizottság (a továbbiakban a Bizottság) közleményt adott ki a Bizottság és az EU-tagállamok bíróságai között az EK-Szerződés 81. és 82. cikke alkalmazásában történő együttműködésről⁽¹⁾. Ez a nem kötelező érvényű jogi aktus azokat az elveket és szabályokat tartalmazza, amelyeket a Bizottság a verseny terén alkalmaz. Elmagyarazza továbbá a Bizottság és az EU-tagállamok bíróságai között tervezett együttműködés mikéntjét.

C. Az EFTA Felügyeleti Hatóság megítélése szerint a fent említett jogi aktus EGT vonatkozású. Az egyenlő versenyfeltételek fenntartása és az EGT versenyszabályainak az Európai Gazdasági Térségben történő egységes alkalmazása érdekében a Hatóság – a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjában ráruházott hatáskör értelmében – elfogadja ezt a közleményt.

D. E közlemény célja különösen annak ismertetése, hogy az EFTA Felügyeleti Hatóság hogyan kíván együttműködni az EFTA-államok bíróságaival⁽²⁾ az EGT-megállapodás 53. és 54. cikkének egyedi esetekben történő alkalmazásában⁽³⁾; mindig figyelembe kell venni a nemzeti bíróságok függetlenségét.

I. A KÖZLEMÉNY HATÁLYA

1. Ez a közlemény az EFTA Felügyeleti Hatóság és az EFTA-államok bíróságai között az EGT-megállapodás 53. és 54. cikke alkalmazásában történő együttműködéssel foglalkozik. E közlemény alkalmazásában „az EFTA-államok bíróságai” (a továbbiakban: nemzeti bíróságok) azok az EFTA-államokban székelő bíróságok, amelyek alkalmazhatják az EGT-megállapodás 53. és 54. cikkét, és amelyek a

⁽¹⁾ HL C 101., 2004.4.27., 54. o.

⁽²⁾ E közlemény alkalmazásában az EFTA-államok azok az EFTA-államok, amelyek tekintetében az EGT-megállapodás hatályba lépett.

⁽³⁾ Az EGT-megállapodás 56. cikkének megfelelően az EGT-megállapodás 53. és 54. cikkének hatálya alá tartozó egyedi esetek kezelésére vonatkozó hatáskör az EFTA Felügyeleti Hatóság és a Bizottság között oszlik meg. Egy esetben csak egy felügyeleti hatóság illetékes eljárni.

Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 34. cikke értelmében tanácsadói véleményt kérhetnek az EFTA-Bíróságtól az EGT-megállapodás, illetve a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás értelmezéséről⁽⁴⁾.

2. A nemzeti bíróságokat felszólíthatják az EGT-megállapodás 53. és 54. cikke alkalmazására a magán-személyek között zajló perekben, például szerződésekkel összefüggő vagy kártérítési keresetek esetében. Eljárhatnak állami végrehajtóként vagy felülvizsgálati bíróságként is. A nemzeti bíróság a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 4. jegyzőkönyve II., az EGT-megállapodás 53. és 54. cikkében megállapított versenyszabályok végrehajtásáról szóló fejezete (a továbbiakban: II. fejezet) 40. cikkének (1) bekezdése értelmében kijelölhető az EFTA-állam versenyhatóságának (a továbbiakban: a nemzeti versenyhatóság)⁽⁵⁾. Ebben az esetben a nemzeti bíróságok és az EFTA Felügyeleti Hatóság együttműködésére nem csak ez a közlemény vonatkozik, hanem a versenyhatóságok EFTA-hálózatán belüli együttműködéséről szóló közlemény is⁽⁶⁾.

II. AZ EGT VERSENYSZABÁLYAINAK ALKALMAZÁSA A NEMZETI BÍRÓSÁGOK ÁLTAL

A. A NEMZETI BÍRÓSÁGOK ILLETÉKESSÉGE AZ EGT VERSENYSZABÁLYAINAK ALKALMAZÁSÁRA

Amennyiben a nemzeti bíróságok hatáskörrel rendelkeznek egy ügy tárgyalására⁽⁷⁾, alkalmazhatják az EGT-megállapodás 53. és 54. cikkét⁽⁸⁾. Emlékeztetni kell továbbá arra, hogy az EGT-megállapodás 53. és 54. cikke a közrend része, ezért alapvető fontosságú az EGT-megállapodás célkitűzéseinek eléréséhez; e célkitűzések egyike egy olyan rendszer létrehozása, amely biztosítja, hogy a verseny nem torzul, illetve, hogy a versenyszabályokat tiszteletben tartják⁽⁹⁾.

3. Az Európai Közösségek Bírósága szerint abban az esetben, ha a hazai jog értelmében a nemzeti bíróságnak saját kezdeményezéséből kiindulva a kötelező érvényű nemzeti szabályok alapján olyan jogkérdéseket kell felvetnie, amelyeket a felek nem vetettek fel, e kötelezettsége akkor is érvényes, amikor

⁽⁴⁾ Annak meghatározásához, hogy mely jogalanyok minősülnek bíróságnak a Felügyeleti és Bírósági megállapodás 34. cikke értelmében, lásd pl. az EFTA-Bíróság ítéletét, E-1/94 ügy, Ravintoloitsijain Liiton Kustannus Oy Restamark, EFTA-Bíróság jelentése [1994-1995], 15. o. és az Európai Közösségek Bíróságának ítéletét, C-516/99 ügy, Schmid [2002], EBHT I-4573, (34) bekezdés: „A Bíróság több tényezőt is figyelembe vesz, például azt, hogy a testületet törvény alapján hozták-e létre, állandó-e, joghatósága kötelező erejű-e, eljárása inter partes-e, alkalmaz-e jogi rendelkezéseket és független-e”. A közösségi bíróságok joggyakorlata tekintetében az EGT-megállapodás 6. cikke úgy rendelkezik, hogy – az esetjog jövőbeli alakulásának sérelme nélkül – e megállapodás rendelkezéseinek – amennyiben azok lényegileg azonosak az Európai Közösséget létrehozó szerződés és az Európai Szén- és Acélközösséget létrehozó szerződés megfelelő rendelkezéseivel, illetve e két szerződés alkalmazása érdekében elfogadott jogi aktusokkal – végrehajtásakor és alkalmazásakor azokat az Európai Közösségek Bírósága által az EGT-megállapodás aláírását megelőzően hozott ítéleteknek megfelelően kell értelmezni. A Bíróság által az EGT-megállapodás aláírását követően hozott ítéletek tekintetében a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. cikkének (2) bekezdéséből az következik, hogy az EFTA Felügyeleti Hatóságnak és az EFTA-Bíróságnak figyelembe kell vennie ezeket.

⁽⁵⁾ Az EFTA-államok közötti, a Felügyeleti Hatóság és a Bíróság létrehozásáról szóló, 2004. szeptember 24-i megállapodás 4. jegyzőkönyvét módosító, 2005. május 19-én hatályba lépett megállapodást követően a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 4. jegyzőkönyvének II. fejezete az EFTA-pillérben nagy mértékben tükrözi az 1/2003/EK tanácsi rendeletet (HL L 1, 2003.1.4., 1. o.).

⁽⁶⁾ Az EFTA Felügyeleti Hatóság közleménye a versenyhatóságok EFTA-hálózatán belüli együttműködéséről, még nem tették közzé.

⁽⁷⁾ A nemzeti bíróság hatásköre a hatáskörökről szóló nemzeti, EGT- és nemzetközi szabályoktól függ.

⁽⁸⁾ Lásd a II. fejezet 6. cikkét.

⁽⁹⁾ Lásd az EGT-megállapodás 1. cikke (2) bekezdésének e) pontját, amelynek értelmében az EGT-megállapodás célkitűzéseinek eléréséhez olyan rendszer létrehozására van szükség, amely biztosítja, hogy a verseny nem torzul és a versenyszabályokat tiszteletben tartják, E-8/00 ügy, Landsorganisasjonen i Norge with Norsk Kommuneforbund, EFTA-Bíróság jelentése [2002], 114. o., (40) bekezdés.

kötelező érvényű közösségi szabályokról – például a versenyszabályokról – van szó. Ugyanez az álláspont abban az esetben, ha a hazai jog mérlegelési jogkört ruház a nemzeti bíróságokra azzal kapcsolatban, hogy alkalmazzanak-e saját kezdeményezésből kötelező érvényű jogi rendelkezéseket: amennyiben a nemzeti jog lehetővé teszi, a nemzeti bíróságoknak akkor is alkalmazniuk kell a versenyszabályokat, ha a rendelkezések alkalmazásában érdekelt fél nem hivatkozott ezekre. A közösségi jog ugyanakkor nem követeli meg a nemzeti bíróságoktól a közösségi jog rendelkezéseinek megsértésével kapcsolatos kérdés saját kezdeményezéséből történő felvetését, ha a kérdés vizsgálata a rájuk ruházott passzív szerep feladására kényszerítené a bíróságokat azáltal, hogy túllépnek a vita felek által meghatározott hatályán, és más tényekre és körülményekre építenek, mint amelyekre a rendelkezések alkalmazásában érdekelt fél alapozza a követelését⁽¹⁰⁾. Az EFTA Felügyeleti Hatóság megítélése szerint az EFTA-államok nemzeti bíróságai hasonló kötelezettséggel rendelkeznek, amennyiben az EGT-szabályokat végrehajtották⁽¹¹⁾.

4. A nemzeti jog értelmében rájuk ruházott funkcióktól függően a nemzeti bíróságokat közigazgatási, polgári és büntetőjogi eljárásokban felszólíthatják az EGT-megállapodás 53. és 54. cikke alkalmazására⁽¹²⁾. Amennyiben a természetes vagy jogi személy felkéri a nemzeti bíróságot egyéni jogai védelmére, utóbbi olyan, speciális szerepet játszik az EGT-megállapodás 53. és 54. cikke érvényre juttatásában, amely eltér az EFTA Felügyeleti Hatóság vagy a nemzeti versenyhatóságok által a köz érdekében történő érvényre juttatás esetétől⁽¹³⁾. A nemzeti bíróságok szerződések semmissé tételével vagy kártérítés megítélésével is érvényt szerezhetnek az EGT-megállapodás 53. és 54. cikkének.
5. A nemzeti bíróságok a nemzeti versenyjog párhuzamos alkalmazása nélkül alkalmazhatják az EGT-megállapodás 53. és 54. cikkét. Ha azonban a nemzeti bíróságok az EGT-megállapodás 53. cikkének (1) bekezdése értelmében az EGT-megállapodás szerződő felei közötti kereskedelmet esetleg befolyásoló megállapodásokra, vállalkozások társulásai által hozott döntésekre vagy összehangolt magatartásra⁽¹⁴⁾, illetve az EGT-megállapodás 54. cikkével tiltott visszaélésre alkalmazzák a nemzeti versenyjogot, akkor ezekre a megállapodásokra, döntésekre vagy magatartásokra az EGT versenyszabályait is alkalmazniuk kell⁽¹⁵⁾.
6. A II. fejezet nem csak az EGT versenyjogának alkalmazására hatalmazza fel a nemzeti bíróságokat. A nemzeti versenyjog párhuzamos alkalmazása az EGT-megállapodás szerződő felei közötti kereskedelmet esetleg befolyásoló megállapodásokra, vállalkozások társulásai által hozott döntésekre vagy összehangolt magatartásra nem vezethet az EGT versenyjogától eltérő eredményre. A II. fejezet 3. cikkének (2) bekezdése értelmében az EGT-megállapodás 53. cikkének (1) bekezdését nem sértő vagy az EGT-megállapodás 53. cikke (3) bekezdésének feltételeit teljesítő megállapodások, döntések és összehangolt magatartások nem tilthatók a nemzeti versenyjog értelmében sem⁽¹⁶⁾. Az EGT-megállapodás ugyanakkor kimondja,

⁽¹⁰⁾ C-430/93 és C-431/93 közös ügyek, van Schijndel [1995] EBHT I-4705, 13-15 és 22.

⁽¹¹⁾ A nem végrehajtott EGT-szabályok esetében más a helyzet. Az EGT-megállapodás 7. cikke és 35. jegyzőkönyve értelmében az EGT-jogszabályok nem jelentik a jogalkotói hatáskör átruházását. Az EGT-megállapodás 35. jegyzőkönyve kötelezi az EFTA-államokat annak biztosítására – szükség esetén külön, kötelező érvényű rendelkezésen keresztül –, hogy a végrehajtott EGT-szabályok és egyéb kötelező érvényű rendelkezések összeférhetetlensége esetén az EGT-szabályoké legyen az elsőbbség. Ezért az EGT-jogszabályok nem írják elő, hogy a magánszemélyek és a gazdasági szereplők közvetlenül folyamodhassanak a nem végrehajtott EGT-szabályokhoz a nemzeti bíróságok előtt. Ugyanakkor az EGT-megállapodás dinamikus és homogén piac létrehozására vonatkozó célkitűzéséből, a jogi védelem és a magánszemélyek jogai tiszteletben tartásának hangsúlyozásából, valamint a hatékonyság nemzetközi jogi elvéből egyenesen következik, hogy a nemzeti jogszabályok értelmezésekor a nemzeti bíróságok figyelembe veszik az EGT-jogszabályok vonatkozó részeit, akár végrehajtották azokat, akár nem, E-4/01 ügy, Karl K. Karlsson, EFTA-Bíróság jelentése [2002], 240. o., (28) bekezdés.

⁽¹²⁾ Az 1/2003/EK rendelet (8) preambulumbekkezdése utolsó mondatának megfelelően a rendelet nem alkalmazandó azokra a nemzeti jogszabályokra, amelyek természetes személyekre szabnak ki büntető szankciókat, kivéve ha ilyen szankciók révén érvényesítik a vállalkozásokra vonatkozó versenyszabályokat. Az EFTA Felügyeleti Hatóság megítélése szerint a II. fejezet sem alkalmazandó az EFTA-államok azon nemzeti jogszabályaira, amelyek természetes személyekre szabnak ki büntető szankciókat, kivéve ha ilyen szankciók révén érvényesítik a vállalkozásokra vonatkozó versenyszabályokat.

⁽¹³⁾ T-24/90 ügy, Automec, [1992] EBHT II-2223, (85) bekezdés.

⁽¹⁴⁾ A kereskedelemre gyakorolt hatás fogalmának további pontosítását lásd az erről szóló közleményben (HL-ben még nem tették közzé).

⁽¹⁵⁾ A II. fejezet 3. cikkének (1) bekezdése.

⁽¹⁶⁾ Lásd az EGT-megállapodás 53. cikke (3) bekezdésének alkalmazásáról szóló közleményt is (HL-ben még nem tették közzé).

hogy a nemzeti és az EGT-jog egyidejű alkalmazásából eredő problémák esetén az EGT-jog élvez elsőbbséget. Az EGT-megállapodás 53. cikkének (1) bekezdését megszegő és az 53. cikk (3) bekezdésének feltételeit nem teljesítő megállapodások, döntések és összehangolt magatartások tehát nem maradhatnak fenn a nemzeti jog értelmében⁽¹⁷⁾. A nemzeti versenyjog és az EGT-megállapodás 54. cikke egyoldalú magatartás esetén történő párhuzamos alkalmazása tekintetében a II. fejezet 3. cikke nem rendelkezik hasonló, a konvergenciára vonatkozó kötelezettségről. Egymással ütköző rendelkezések esetén azonban a nemzeti bíróságok nem alkalmazhatják a nemzeti jog végrehajtott EGT-szabálynak ellentmondó rendelkezéseit, függetlenül attól, hogy a nemzeti jog rendelkezését az EGT-szabály előtt vagy után fogadták-e el⁽¹⁸⁾.

7. Az EGT-megállapodás 53. és 54. cikkének alkalmazásán kívül a nemzeti bíróságok az EGT-megállapodásba beépített jogi aktusokat, az EFTA-Bíróság ítéleteit és az EFTA Felügyeleti Hatóság határozatait egyaránt alkalmazhatják. A nemzeti bíróságoknak tehát esetenként végre kell hajtaniuk a Felügyeleti Hatóság határozatait⁽¹⁹⁾ vagy az EGT-megállapodásba beépített jogi aktusokat, amikor az EGT-megállapodás 53. cikkének (3) bekezdését bizonyos megállapodásokra, döntésekre és összehangolt magatartásokra, illetve bizottsági határozatokra alkalmazzák. Az EGT versenyszabályainak alkalmazásakor a nemzeti bíróságok az EGT-jog keretében járnak el, így figyelembe kell venniük annak általános elveit⁽²⁰⁾.
8. Az EGT-megállapodás 53. és 54. cikkének nemzeti bíróságok által történő alkalmazása sokszor összetett gazdasági és jogi vizsgálatok függvénye⁽²¹⁾. Az EGT versenyszabályainak alkalmazásakor a nemzeti bíróságoknak szem előtt kell tartaniuk az EGT-jog bevett elveit⁽²²⁾, valamint az EGT-megállapodásba beépített, az EGT-megállapodás 53. cikkének (3) bekezdését bizonyos megállapodásokra, döntésekre és összehangolt magatartásokra alkalmazó jogi aktusokat⁽²³⁾. Ezen túlmenően konkrét ügyben az EGT-megállapodás 53. és 54. cikkének az EFTA Felügyeleti Hatóság által történő alkalmazása köti a nemzeti bíróságokat, amikor azok ugyanabban az ügyben a hatósággal párhuzamosan vagy a Hatóságot követően alkalmazzák az EGT versenyszabályait⁽²⁴⁾. A nemzeti bíróságoknak tiszteletben kell tartaniuk az EGT-megállapodás 53. és 54. cikkének Bizottság általi alkalmazását, amikor ugyanabban az ügyben a Bizottsággal párhuzamosan vagy a Bizottság eljárását követően alkalmazzák az EGT versenyszabályait. Végül, és az EGT-megállapodás EFTA-Bíróság, illetve a közösségi bíróságok általi végső értelmezése sérelme nélkül, a nemzeti bíróságok útmutatást találhatnak az előttük lévő ügygel analógiákat mutató felügyeleti hatósági vagy bizottsági határozatokban és az EGT-megállapodásba beépített jogi aktusokban, illetve az EGT-megállapodás 53. és 54. cikkének értelmezéséről szóló felügyeleti hatósági közleményekben és iránymutatásokban⁽²⁵⁾.

B. AZ EGT VERSENYSZABÁLYAI NEMZETI BÍRÓSÁGOK ÁLTALI ALKALMAZÁSÁNAK ELJÁRÁSBELI SZEMPONTJAI

9. Az EGT versenyszabályai nemzeti bíróságok általi végrehajtásának eljárásbeli feltételeit és a szabályok megsértése esetén alkalmazható szankciókat nagyrészt szabályozza a nemzeti jog. Bizonyos mértékben azonban az EGT-jog is meghatározza, hogy milyen feltételekkel kell végrehajtani az EGT versenyszabályait. A Felügyeleti és Bírósági Megállapodás lehetővé teszi a nemzeti bíróságok számára bizonyos eszközök használatát, például kérhetik az EFTA Felügyeleti Hatóság véleményét az EGT versenyszabályaival kapcsolatos kérdések tekintetében⁽²⁶⁾. A bíróságok előtt folyó eljárásokra kötelező hatállyal járó

⁽¹⁷⁾ E tekintetben lásd E/194 ügy, Restamark, a fenti 4. lábjegyzet, 14/68 ügy, Walt Wilhelm [1969] EBHT 1 és 253/78 és 1-től 3/79-ig közös ügyek, Giry és Guerlain [1980] EBHT 2327, 15-17.

⁽¹⁸⁾ E tekintetben lásd az E-1/94 ügyet, Restamark, a fenti 4. lábjegyzetet, és a C-198/01 ügyet, Consorzio Industrie Fiammiferi (CIF) [2003] 49. Lásd a fenti 11. lábjegyzetet is.

⁽¹⁹⁾ A nemzeti bíróságot felkérhetik például az EFTA Felügyeleti Hatóság által a II. fejezet 7-10., 23. és 24. cikke értelmében hozott határozat végrehajtására.

⁽²⁰⁾ Lásd pl. az 5/88 ügyet, Wachauf [1989] EBHT 2609, 19.

⁽²¹⁾ C-215/96 és C-216/96 közös ügyek, Bagnasco [1999] EBHT I-135, 50.

⁽²²⁾ Lásd e közlemény 4. lábjegyzetét.

⁽²³⁾ 63/75 ügy, Fonderies Roubaix [1976] EBHT 111, 9-11 és C-234/89 ügy, Delimitis [1991] EBHT I-935, 46.

⁽²⁴⁾ Az EGT versenyszabályainak a nemzeti bíróságok és a Hatóság általi párhuzamos vagy egymást követő alkalmazásáról lásd még e közlemény 11-14. pontját.

⁽²⁵⁾ 66/86 ügy, Ahmed Saeed Flugreisen [1989] ECR 803, 27 és C-234/89 ügy Delimitis [1991] EBHT I-935, 50. A versenypolitika területével kapcsolatos EFTA felügyeleti hatósági iránymutatások és közlemények, valamint az EGT-megállapodás 53. cikkének (3) bekezdését bizonyos megállapodásokra, döntésekre vagy összehangolt magatartásokra alkalmazó, az EGT-megállapodásba beépített jogi aktusok jegyzékét e közlemény melléklete tartalmazza.

⁽²⁶⁾ Azzal a lehetőséggel kapcsolatban, hogy a nemzeti bíróságok az EFTA Felügyeleti Hatóság véleményét kérhetik, lásd még e közlemény 27-30. pontját.

szabályokat hozhatnak létre, lehetővé téve például a Hatóság és a nemzeti versenyhatóságok számára írásos észrevételek benyújtását⁽²⁷⁾. Az EGT-jog e rendelkezései magasabb rangúak, mint a nemzeti szabályok⁽²⁸⁾.

10. Az EGT-versenyszabályok nemzeti bíróságok általi végrehajtásával összefüggő eljárásokról és szankciókról szóló EGT-rendelkezések hiányában a nemzeti bíróságok a nemzeti eljárásjogot alkalmazzák és – amennyiben erre illetékesek – a nemzeti jogban megállapított szankciókat róják ki. A nemzeti rendelkezések alkalmazásának azonban összeegyeztethetőnek kell lennie az EGT-jog általános elveivel. E tekintetben érdemes emlékeztetni az EFTA-Bíróság és az Európai Közösségek Bíróságának esetjogára, amelynek megfelelően:

- a) az EGT-jog megsértése esetén a nemzeti jognak hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókról kell rendelkeznie⁽²⁹⁾;
- b) amennyiben az EGT-jog megsértése kárt okoz egy magánszemélynek, utóbbi bizonyos feltételekkel kártérítésre kérheti a nemzeti bíróságokat⁽³⁰⁾;
- c) a nemzeti bíróságok által az EGT-jog végrehajtása érdekében hozott eljárásokkal és szankciókkal kapcsolatos szabályok
 - nem teszik rendkívül nehézé vagy gyakorlatilag lehetetlenné a végrehajtást (a hatékonyság elve)⁽³¹⁾, és
 - nem lehetnek kedvezőtlenebbek, mint a megfelelő nemzeti jogszabály végrehajtására vonatkozó szabályok (az egyenértékűség elve)⁽³²⁾.

Az EGT-szabályok nemzeti joggal szembeni elsőbbségének elve alapján⁽³³⁾ a nemzeti bíróság nem alkalmazhatja az ezen elvekkel összeegyeztethetetlen nemzeti szabályokat.

C. AZ EGT VERSENYSZABÁLYAINAK PÁRHUZAMOS VAGY EGYMÁST KÖVETŐ ALKALMAZÁSA AZ EFTA FELÜGYELETI HATÓSÁG ÉS A NEMZETI BÍRÓSÁGOK ÁLTAL

11. A nemzeti bíróság az EFTA Felügyeleti Hatósággal egy időben vagy a Hatóság fellépését követően egyaránt alkalmazhatja az EGT versenyjogát a szerződő felek közötti kereskedelmet befolyásoló megállapodásra, döntésre, összehangolt magatartásra vagy egyoldalú magatartásra⁽³⁴⁾. A következő pontok ismertetik a nemzeti bíróságokra ilyen körülmények között vonatkozó kötelezettségeket.

⁽²⁷⁾ Észrevételek benyújtásáról lásd a közlemény 31-35. pontját.

⁽²⁸⁾ Lásd e közlemény 3. pontját és az ahhoz kapcsolódó 11. lábjegyzetet.

⁽²⁹⁾ 68/88 ügy, Bizottság kontra Görögország [1989] EBHT 2965, 23-25.

⁽³⁰⁾ Az EFTA-állam jogsértése esetén érvényes kártérítésről és e felelősség feltételeiről lásd az E 9/97 ügyet, Erla Maria Sveinbjörnsdóttir, EFTA-Bíróság jelentése [1995], 95. o., (66) bekezdés, és az E-4/01 ügyet, Karl K. Karlsson hf, fenti 11. lábjegyzet. A vállalkozás által elkövetett jogsértésről lásd C-453/99 ügy, Courage és Crehan [2001] EBHT 6297, 26 és 27. A tagállam vagy a tagállamhoz tartozó hatóság által elkövetett jogsértések esetén keletkező károkról és az állam felelősségének feltételeiről lásd pl. C-6/90 és C-9/90 közös ügyek, Francovich [1991] EBHT I-5357, 33-36; C-271/91 ügy, Marshall kontra Southampton és South West Hampshire Area Health Authority [1993] EBHT I-4367, 30 és 34-35; C-46/93 és C-48/93 közös ügyek, Brasserie du Pêcheur és Factortame [1996] EBHT I-1029; C-392/93 ügy, British Telecommunications [1996] EBHT I-1631, 39-46 és C-178/94, C-179/94 és C-188/94-190/94 közös ügyek, Dillenkofer [1996] EBHT I-4845, 22-26 és 72.

⁽³¹⁾ Lásd pl. az E-4/01 ügyet, Karl K. Karlsson hf, fenti 11. lábjegyzet, 33; a 33/76 ügyet, Rewe [1976] EBHT 1989, 5; a 45/76 ügyet, Comet [1976] EBHT 2043, 12 és a 79/83 ügyet, Harz [1984] EBHT 1921, 18 és 23.

⁽³²⁾ Lásd pl. az E-4/01 ügyet, Karl K. Karlsson hf, fenti 11. lábjegyzet, 33; a 33/76 ügyet, Rewe [1976] EBHT 1989, 5; a 158/80 ügyet, Rewe [1981] EBHT 1805, 44; a 199/82 ügyet, San Giorgio [1983] EBHT 3595, 12 és a C-231/96 ügyet, Edis [1998] EBHT I-4951, 36 és 37.

⁽³³⁾ Lásd a 6. pontot és a 11. lábjegyzetet.

⁽³⁴⁾ A II. fejezet 11. cikkének (6) bekezdése, valamint 40. cikkének (3) és (4) bekezdése csak akkor tiltja az EGT-megállapodás 53. vagy 54. cikkének az EFTA Felügyeleti Hatóság és a nemzeti bíróság általi párhuzamos alkalmazását, ha az utóbbit nemzeti versenyhatóságnak jelölték ki.

12. Amennyiben a nemzeti bíróság az EFTA Felügyeleti Hatóság előtt határoz, kerülnie kell a Hatóság tervezett határozatával ütköző határozat elfogadását⁽³⁵⁾. Ennek érdekében a nemzeti bíróság megkérdezheti a Hatóságot, hogy kezdeményezett-e eljárást az érintett megállapodásokkal, döntésekkel vagy magatartásokkal kapcsolatban⁽³⁶⁾, és ha igen, érdeklődhet az eljárások alakulásáról és az ügyvel kapcsolatos határozat valószínűségéről⁽³⁷⁾. Amennyiben a jogbiztonság érdekében szükségesnek ítéli, a nemzeti bíróság a Hatóság határozatáig fel is függesztheti az eljárást⁽³⁸⁾. A Hatóság a maga részéről megpróbál elsőbbséget biztosítani azoknak az ügyeknek, amelyek esetében a Felügyeleti és Bírósági megállapodás III. fejezete (a továbbiakban: III. fejezet) 2. cikkének (1) bekezdése szerint eljárást kezdeményezett, és amelyek felfüggesztett nemzeti eljárások tárgyát képezik, különösen, ha polgári vita kimenetele függ tőlük. Amennyiben azonban a nemzeti bíróság nem vonhatja ésszerűen kétségbe a Hatóság tervezett határozatát, vagy amennyiben a Hatóság már határozott hasonló ügyben, a nemzeti bíróság a tervezett vagy korábbi határozatnak megfelelően határozhat az előtte lévő ügyről, anélkül, hogy kérnie kellene a Hatóságtól a fent említett információkat vagy várnia kellene a Hatóság határozatára.
13. Amennyiben az EFTA Felügyeleti Hatóság egy konkrét ügyben a nemzeti bíróság előtt határoz, az utóbbi nem hozhat a Hatóságéval ellentétes értelmű határozatot. A Hatóság határozatának kötelező érvénye természetesen nem érinti az EGT-jog EFTA-Bíróság általi értelmezését. Ha tehát a nemzeti bíróság kételkedik a Hatóság határozatának törvényességében, az EFTA-Bíróság ellentétes értelmű döntése híján nem kerülheti el a bizottsági határozat kötelező érvényét⁽³⁹⁾. Következésképp, ha a nemzeti bíróság a Hatóság határozatával ellentétes értelmű határozatot kíván hozni, a kérdést előzetes döntésre az EFTA-Bíróság elé kell vinnie (a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 34. cikke). Ez utóbbi dönti majd el, hogy a Hatóság határozata összeegyeztethető-e az EGT-joggal. Ha azonban a Felügyeleti Hatóság határozatát a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 36. cikke értelmében megtámadják az EFTA-Bíróság előtt és a nemzeti bíróság előtti vita kimenetele a hatóság határozatának érvényességétől függ, a nemzeti bíróságnak az EFTA-Bíróság megsemmisítésre vonatkozó végleges döntéséig fel kell függesztenie az eljárást, kivéve, ha úgy ítéli meg, hogy az ügy körülményeire való tekintettel jogos véleményt kérni a Hatóságtól a bizottsági határozat érvényessége tekintetében (a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 34. cikke)⁽⁴⁰⁾.
14. Ha a nemzeti bíróság felfüggeszti az eljárást, mert a Hatóság határozatára vár (a közlemény 12. pontjában vázolt helyzet), vagy mert az EFTA-Bíróság végső ítéletét várja egy megsemmisítési vagy tanácsadói véleménnyel összefüggő eljárásban (a 13. pontban vázolt helyzet), a nemzeti bíróságnak kell megvizsgálnia, hogy a felek érdekeinek védelme érdekében szükség van-e ideiglenes intézkedésekre⁽⁴¹⁾.

III. EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ EFTA FELÜGYELETI HATÓSÁG ÉS A NEMZETI BÍRÓSÁGOK KÖZÖTT

15. A nemzeti bíróságok és az EFTA-Bíróság közötti, a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 34. cikke szerinti együttműködésen kívül az EGT-megállapodás és a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás nem írja elő kifejezetten a nemzeti bíróságok és az EFTA Felügyeleti Hatóság együttműködését. Az EGT-megállapodás 3. cikke azonban – amely az EK-Szerződés 10. cikkén alapul és nagy mértékben azt ismétli meg – arra kötelezi a szerződő feleket, hogy minden szükséges intézkedést hozzanak meg az

⁽³⁵⁾ A II. fejezet 16. cikkének (1) bekezdése.

⁽³⁶⁾ A Hatóság kezdeményezi az eljárást a II. fejezet 7-10. cikke szerinti határozat elfogadása érdekében (lásd a III. fejezet 2. cikkének (2) bekezdését). Az Európai Bíróság szerint az eljárás kezdeményezésének része a Bizottság irányadó jogi aktusának kiadása, amely a határozathozatali szándékot bizonyítja (48/72 ügy, Brasserie de Haecht [1973] EBHT 77, 16).

⁽³⁷⁾ C-234/89 ügy, Delimitis [1991] EBHT I-935, 53 és C-319/93, C-40/94 és C-224/94 közös ügyek, Dijkstra [1995] EBHT I-4471, 34. Ezzel kapcsolatban lásd még e közlemény 21. pontját.

⁽³⁸⁾ Lásd a II. fejezet 16. cikkének (1) bekezdését és a C-234/89 ügyet, Delimitis [1991] EBHT I-935, 47 és a C-344/98 ügyet Masterfoods [2000] EBHT I-11369, 51.

⁽³⁹⁾ 314/85 ügy, Foto-Frost [1987] EBHT 4199, 12-20.

⁽⁴⁰⁾ Lásd a II. fejezet 16. cikkének (1) bekezdését és a C-344/98 ügyet, Masterfoods [2000] EBHT I-11369, 52-59.

⁽⁴¹⁾ C-344/98 ügy, Masterfoods [2000] EBHT, I-11369, 58.

EGT-megállapodásból következő kötelezettségek teljesítése érdekében. A közösségi bíróságok értelmezése szerint az EK-Szerződés 10. cikke a lojális együttműködés kölcsönös kötelezettségeit rója az európai intézményekre és a tagállamokra az EK-Szerződés célkitűzéseinek elérése érdekében. Az EK-Szerződés 10. cikke tehát azt jelenti, hogy a Bizottságnak segítenie kell a nemzeti bíróságokat a közösségi jog alkalmazásában⁽⁴²⁾. A Hatóság megítélése szerint a lojális együttműködés hasonló kötelezettsége vonatkozik rá az EFTA-államok nemzeti bíróságaival szemben, az EGT-megállapodás 3. cikke és a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 2. cikke értelmében. Ugyanígy a nemzeti bíróságoknak is segíteniük kell a Hatóságot feladatai teljesítésében⁽⁴³⁾.

16. Emlékeztetni kell a nemzeti bíróságok és a nemzeti hatóságok – különösen a nemzeti versenyhatóságok – együttműködésére az EGT-megállapodás 53. és 54. cikkének alkalmazásában. Noha e nemzeti hatóságok közötti együttműködést elsősorban nemzeti szabályok irányítják, a II. fejezet 15. cikkének (3) bekezdése lehetővé teszi a nemzeti versenyhatóságok számára észrevételek benyújtását EFTA-államok nemzeti bíróságaihoz. E közlemény 32. és 34-36. pontja mutatis mutandis alkalmazandó az észrevételek benyújtására.

A. AZ EFTA FELÜGYELETI HATÓSÁG MINT AMICUS CURIAE

17. A nemzeti bíróságoknak az EGT versenyszabályainak alkalmazása során biztosított segítségnyújtás érdekében az EFTA Felügyeleti Hatóság elkötelezett a nemzeti bíróságok segítése mellett, amikor azok szükségesnek érzik e segítséget az adott ügy eldöntése érdekében. A II. fejezet 15. cikke e segítségnyújtás leggyakoribb formáiról szól: információk (21-26. pont) és a Hatóság véleményének továbbítása (27-30. pont) a nemzeti bíróság kérésére, valamint észrevételek benyújtásának lehetősége a Hatóság számára (31-35. pont). Mivel a segítségnyújtás formáiról a II. fejezet rendelkezik, azokat az EFTA-államok szabályai nem korlátozhatják. Az erről szóló EGT eljárási szabályok hiányában, és amennyiben a segítségnyújtás e formáinak megkönnyítéséhez szükséges, az EFTA-államoknak el kell fogadniuk a megfelelő eljárási szabályokat, hogy lehetővé tegyék a nemzeti bíróságok és a Hatóság számára a II. fejezet biztosította lehetőségek kihasználását⁽⁴⁴⁾.

18. A nemzeti bíróság a következő címre küldheti a segítségnyújtás iránti írásbeli kérelmet:

EFTA Surveillance Authority (EFTA Felügyeleti Hatóság)
rue Belliard, 35
B-1040 Brüsszel

vagy elektronikusan a következő címre:

registry@eftasurv.int

19. Emlékeztetni kell arra, hogy bármilyen formát ölt is a nemzeti bíróságokkal folytatott együttműködés, az EFTA Felügyeleti Hatóság tiszteletben tartja a nemzeti bíróságok függetlenségét. Következésképp a Hatóság által felajánlott segítségnyújtás nem köti a nemzeti bíróságokat. A Hatóságnak gondoskodnia kell a szolgálati titoktartásra vonatkozó megbízatása tiszteletben tartásáról, valamint saját működése és függetlensége védelméről⁽⁴⁵⁾. Az EGT-megállapodás 3. cikke és a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 2. cikke szerinti megbízatása – a nemzeti bíróságok segítése az EGT versenyszabályainak alkalmazásában – teljesítésekor a Bizottságnak semlegesnek és objektívnek kell maradnia. A Hatóság nemzeti bíróságoknak nyújtott segítése a közérdek védelmére vonatkozó megbízatásának része. Ezért nem áll szándékában a nemzeti bíróság előtt folyó ügyben érintett felek magánérdekét szolgálni. Következésképp a Hatóság a nemzeti bíróságnak nyújtott segítséggel kapcsolatban egyik felet sem hallgatja meg. Amennyiben a bíróság előtt folyó ügyben valamelyik fél kapcsolatba lép a Hatósággal a nemzeti bíróság előtt felmerülő kérdés kapcsán, a Hatóság tájékoztatja erről a nemzeti bíróságot, függetlenül attól, hogy a kapcsolatfelvétel a nemzeti bíróság együttműködés iránti kérelme előtt vagy után történt-e.

⁽⁴²⁾ C-2/88 ügy, Imm Zwartveld [1990] EBHT -3365, 16-22 és C-234/89 ügy, Delimitis [1991] EBHT I-935, 53.

⁽⁴³⁾ C-94/00 ügy, Roquette Frères [2002] EBHT 9011, 31.

⁽⁴⁴⁾ A nemzeti eljárási szabályok és az EGT-jog általános elvei összeegyeztethetőségéről lásd e közlemény 9. és 10. pontját.

⁽⁴⁵⁾ Ezekről a köteleességekről lásd pl. e közlemény 23-26. pontját.

20. Az EFTA Felügyeleti Hatóság éves jelentésében összefoglalót tesz közzé a nemzeti bíróságokkal e közlemény értelmében történt együttműködésről. Véleményét és észrevételeit weboldalán is közzéteheti.

1. Az EFTA Felügyeleti Hatóság nemzeti bíróságoknak továbbítandó információkra vonatkozó megbízatása

21. Az EFTA Felügyeleti Hatóság azon megbízatását, hogy segítséget kell nyújtania a nemzeti bíróságoknak az EGT versennyel kapcsolatos jogszabályainak alkalmazásában, elsősorban a nemzeti bíróságoknak továbbítandó információkra vonatkozó kötelezettsége tükrözi. A nemzeti bíróság kérheti például a Hatóságot a birtokában lévő dokumentumok vagy az eljárással kapcsolatos információk megosztására, hogy kiderüljön, egy bizonyos ügy a Hatóság előtt van-e, a Hatóság kezdeményezett-e eljárást vagy már állást is foglalt. A nemzeti bíróság a határozathozatal várható időpontját is megkérdezheti a Hatóságtól, hogy meghatározhassa az eljárás felfüggesztésére vonatkozó döntés feltételeit, vagy határozhasson ideiglenes intézkedések elfogadásáról⁽⁴⁶⁾.
22. A nemzeti bíróságokkal folytatott együttműködés hatékonyságának biztosítása érdekében az EFTA Felügyeleti Hatóság a kérelem beérkezésétől számított egy hónapon belül megkísérli átadni a kért információkat a nemzeti bíróságnak. Amennyiben a Hatóságnak a kérelem pontosítását kell kérnie a nemzeti bíróságtól vagy konzultálnia kell az információ továbbításában közvetlenül érintettekkel, az egy hónapot a kért információk beérkezésétől kell számítani.
23. Az információk nemzeti bíróságoknak történő továbbításakor az EFTA Felügyeleti Hatóságnak fenn kell tartania a természetes és jogi személyeknek az EGT-megállapodás 122. cikkében és a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 14. cikkében nyújtott biztosítékokat⁽⁴⁷⁾. A Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 14. cikke megtiltja a Hatóság tagjai, tisztviselői és egyéb alkalmazottai számára, hogy felfedjék a szolgálati titoktartási kötelezettség alá eső információkat. Az EGT-megállapodás 122. cikke előírja a szerződő felek képviselői, küldöttei és szakértői, valamint a tisztviselők és egyéb alkalmazottak számára, hogy még munkájuk lejártát követően sem tárhatják fel az olyan jellegű információkat, amelyek a szakmai titoktartási kötelezettség alá tartoznak, különösen a vállalkozásokkal, üzleti kapcsolataikkal vagy költségeikkel kapcsolatos információkat. Ezt a kötelezettséget a II. fejezet 28. cikke is megállapítja. A szakmai titoktartás alá eső információ lehet bizalmas információ vagy üzleti titok. Üzleti titoknak minősül az az információ, amelynek nemcsak nyilvánosság elé tárása, hanem bárkinek történő továbbítása – leszámítva az információ szolgáltatóját – súlyosan sérti az információt szolgáltató érdekeit⁽⁴⁸⁾.
24. Az EGT-megállapodás 3. és 122. cikkének, illetve a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 14. cikkének együttes olvasata nem jelenti azt, hogy az EFTA Felügyeleti Hatóság egyáltalán nem továbbíthat a nemzeti bíróságoknak a szolgálati titoktartási kötelezettség alá eső információkat. A Bizottság lojális együttműködésre vonatkozó megbízatása tekintetében a közösségi bíróságok esetjoga megerősíti, hogy a lojális együttműködésre vonatkozó megbízatás értelmében a Hatóságnak minden kért információval el kell látnia a nemzeti bíróságot, még a szolgálati titoktartás alá eső információkkal is. A nemzeti bíróságoknak felajánlott segítségnyújtással azonban a Hatóság semmilyen körülmények között nem áshatja alá az EGT-megállapodás 122. cikkében és a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 14. cikkében megállapított biztosítékokat.
25. Következésképp a szolgálati titoktartás alá eső információk nemzeti bíróságnak történő továbbítása előtt az EFTA Felügyeleti Hatóság emlékezteti a bíróságot arra, hogy az EGT-jog értelmében fenn kell tartania a természetes és jogi személyekre az EGT-megállapodás 122. cikkével és a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 14. cikkével ruházott jogokat, és megkérdezi a bíróságot, képes-e és hajlandó-e biztosítani a bizalmas információk és az üzleti titkok védelmét. Amennyiben a nemzeti bíróság nem nyújt ilyen értelmű biztosítékot, a Hatóság nem továbbítja a szolgálati titoktartás alá eső információkat⁽⁴⁹⁾. A Hatóság csak akkor továbbítja a kért információkat, ha a nemzeti bíróság biztosítékot nyújtott a bizalmas információk és az üzleti titkok védelmére; a Hatóság ekkor megjelöli a szolgálati titoktartás alá eső, illetve a felfedhető részeket.

⁽⁴⁶⁾ C-234/89 ügy, Delimitis [1991] EBHT I-935, 53 és C-319/93, C-40/94 és C-224/94 közös ügyek, Dijkstra [1995] EBHT I-4471, 34.

⁽⁴⁷⁾ C-234/89 ügy, Delimitis [1991] EBHT I-935, 53.

⁽⁴⁸⁾ T-353/94 ügy, Postbank [1996] EBHT II-921, 86 és 87 és 145/83 ügy, Adams [1985] EBHT 3539, 34.

⁽⁴⁹⁾ C-2/88 ügy, Zwartveld [1990] EBHT I-4405, 10 és 11 és T-353/94 ügy, Postbank [1996] EBHT II-921, 93.

26. További kivételek is vonatkoznak arra, hogy az EFTA Felügyeleti Hatóság milyen információkat fedhet fel a nemzeti bíróságok előtt. A Hatóság a Közösség érdekeinek védelmével összefüggő kényszerítő indokból is megtagadhatja az információk továbbadását a nemzeti bíróságoknak, vagy azért, hogy elkerülje, hogy a rábízott feladatok teljesítésének ellehetetlenítése megzavarja működését és függetlenségét⁽⁵⁰⁾. Ezért a Hatóság a kérelmező beleegyezése nélkül nem továbbítja a nemzeti bíróságoknak az engedékenységet folytató kérelmező által önkéntesen benyújtott információkat.

2. Az EGT versenyszabályainak alkalmazására vonatkozó kérdésekkel kapcsolatos vélemény kérése

27. Amikor a nemzeti bíróságnak egy előtte álló ügyben az EGT versenyszabályait kell alkalmaznia, először megpróbálhat útmutatást találni az EFTA-Bíróság esetjogában, az EGT-jogban, az EGT-megállapodás 53. és 54. cikkét alkalmazó EFTA felügyeleti hatósági határozatokban, közleményekben és iránymutatásokban⁽⁵¹⁾, a vonatkozó esetjogban, valamint a közösségi bíróságok és a Bizottság EGT-jogot és a megfelelő közösségi jogot alkalmazó határozataiban. Ha ezek az eszközök nem tartalmaznak elegendő útmutatást, a nemzeti bíróság kikérheti a Hatóság véleményét az EGT versenyszabályainak alkalmazásával kapcsolatos kérdésekről. A nemzeti bíróság gazdasági, ténybeli és jogi ügyekben kérheti a Hatóság véleményét⁽⁵²⁾. Ez utóbbi természetesen nem érinti a nemzeti bíróság azon lehetőségét vagy kötelezettségét, hogy a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 34. cikkének megfelelően előzetes döntést kérjen az EFTA-Bíróságtól az EGT-jogsabályok értelmezése vagy érvényessége tekintetében.
28. Annak érdekében, hogy az EFTA Felügyeleti Hatóság hasznos véleményt adhasson a nemzeti bíróságnak, további információkat kérhet tőle⁽⁵³⁾. A nemzeti bíróságokkal folytatott együttműködés hatékonyságának biztosítása érdekében a Hatóság a kérelem beérkezésétől számított négy hónapon belül megkísérli átadni a kért véleményt a nemzeti bíróságnak. Amennyiben a Hatóság véleménye megfogalmazásához további információkat kért, a négy hónapos időszak a kiegészítő információk beérkezésekor kezdődik.
29. Véleménye kifejtésekor az EFTA Felügyeleti Hatóság csak a kért ténybeli információkat vagy gazdasági és jogi pontosítást biztosítja, a nemzeti bíróság előtt folyó ügyben nem nyilatkozik. Ezen túlmenően a Hatóság véleménye jogilag nem kötelező erejű a nemzeti bíróságra nézve.
30. Az e közlemény 19. pontjában olvashatóknak megfelelően az EFTA Felügyeleti Hatóság nem hallgatja meg a feleket a nemzeti bíróságnak adandó véleménye megfogalmazása előtt. A nemzeti bíróságnak az EGT-jog általános elveit tiszteletben tartó, vonatkozó nemzeti eljárási szabályoknak megfelelően kell kezelnie a Hatóság véleményét.

3. Az EFTA Felügyeleti Hatóság észrevételeinek benyújtása a nemzeti bírósághoz

31. A II. fejezet 15. cikke (3) bekezdésének megfelelően a nemzeti versenyhatóságok és az EFTA Felügyeleti Hatóság észrevételeket nyújthatnak be az EGT-megállapodás 53. és 54. cikkének alkalmazásával összefüggő kérdésekről azokhoz a nemzeti bíróságokhoz, amelyeknek alkalmazniuk kell e rendelkezéseket. A II. fejezet különbséget tesz az írásbeli észrevételek között, amelyeket a nemzeti versenyhatóságok és a Hatóság saját kezdeményezésükre nyújthatnak be, illetve a szóbeli észrevételek között, amelyek csak a nemzeti bíróság hozzájárulásával nyújthatók be⁽⁵⁴⁾.

⁽⁵⁰⁾ C-2/88 ügy, Zwartveld [1990] EBHT I-4405, 10 és 11; C-275/00 ügy, First és Franex [2002] EBHT I-10943, 49 és T-353/94 ügy, Postbank [1996] EBHT II-921, 93.

⁽⁵¹⁾ Lásd e közlemény 8. pontját.

⁽⁵²⁾ C-234/89 ügy, Delimitis [1991] EBHT I-935, 53 és C-319/93, C-40/94 és C-224/94 közös ügyek, Dijkstra [1995] EBHT I-4471, 34.

⁽⁵³⁾ V. ö. a 96/81 ügy, Bizottság kontra Hollandia [1982] EBHT 1791, 7 és a 272/86 ügy, Bizottság kontra Görögország [1988] EBHT 4875, 30.

⁽⁵⁴⁾ A II. fejezet 15. cikke (4) bekezdésének megfelelően ez nem érinti a nemzeti versenyhatóságok számára a nemzeti jog által biztosított, a bíróságok előtt tett észrevételekre vonatkozó tágabb jogköröket.

32. A II. fejezet értelmében az EFTA Felügyeleti Hatóság csak akkor nyújt be észrevételeket, ha az EGT-megállapodás 53. vagy 54. cikkének következetes alkalmazása úgy kívánja. Mivel az észrevételek benyújtásának ez a célja, a Hatóság a nemzeti bíróság előtt folyó ügy mögött húzódó tények gazdasági és jogi elemzésére korlátozza az észrevételeit.
33. Annak érdekében, hogy az EFTA Felügyeleti Hatóság hasznos észrevételeket nyújthasson be, a nemzeti bíróságokat felkérhetik arra, hogy az ügy vizsgálatához szükséges dokumentumok másolatát továbbítsák vagy biztosítsák ezek továbbítását a Hatósághoz. A II. fejezet 15. cikke (3) bekezdésének második albekezdésével összhangban az EFTA Felügyeleti Hatóság kizárólag az észrevételek elkészítése céljából használhatja fel e dokumentumokat ⁽⁵⁵⁾.
34. Mivel a II. fejezet nem rendelkezik az észrevételek benyújtásának eljárási keretéről, a vonatkozó eljárási keretet az EFTA-államok eljárási szabályai és gyakorlatai határozzák meg. Ha az EFTA-állam még nem hozta létre a vonatkozó eljárási keretet, a nemzeti bíróságnak kell meghatároznia, hogy az előtte folyó ügyben mely eljárási szabályok felelnek meg az észrevételek benyújtásához.
35. Az eljárási keretnek tiszteletben kell tartania az e közlemény 10. pontjában megállapított elveket. Ez többek között azt jelenti, hogy az EGT-megállapodás 53. vagy 54. cikkének alkalmazásával összefüggő kérdésekkel kapcsolatos észrevételek benyújtásának eljárási kerete
- (a) összeegyeztethető az EGT-jog általános elveivel, különös tekintettel az ügyben érintett felek alapvető jogaira;
 - (b) nem teszi rendkívül nehézé vagy gyakorlatilag lehetetlenné az észrevételek benyújtását (a hatékonyság elve) ⁽⁵⁶⁾; valamint
 - (c) nem teheti az észrevételek benyújtását nehezebbé, mint amilyen az észrevételek benyújtása azon bírósági eljárásokban, ahol a megfelelő nemzeti jogszabályt alkalmazzák (az egyenértékűség elve).

B. A NEMZETI BÍRÓSÁGOK MINT AZ EFTA FELÜGYELETI HATÓSÁG EGT-VERSENYSZABÁLYOK VÉGREHAJTÁSÁRA IRÁNYULÓ LÉPÉSEINEK ELŐSEGÍTŐI

36. Mivel a lojális együttműködés megbízatása azt is jelenti, hogy az EFTA-államok hatóságai segítik az EFTA Felügyeleti Hatóságot az EGT-megállapodás célkitűzéseinek elérése érdekében ⁽⁵⁷⁾, a II. fejezet a segítségnyújtás három formájáról rendelkezik: 1) minden olyan ügy vizsgálatához szükséges dokumentumok továbbítása, amellyel kapcsolatban a Hatóság észrevételeket kíván benyújtani (lásd a 33. pontot), 2) az EGT-megállapodás 53. és 54. cikkét alkalmazó ítéletek továbbítása; és 3) a nemzeti bíróságok szerepe a hatósági helyszíni vizsgálat kontextusában.

1. A nemzeti bíróságok az EGT-megállapodás 53. és 54. cikkét alkalmazó ítéleteinek továbbítása

37. A II. fejezet 15. cikke (2) bekezdésének megfelelően az EFTA-államok a nemzeti bíróságok által hozott valamennyi olyan írásbeli ítélet másolatát kötelesek az EFTA Felügyeleti Hatóság részére eljuttatni, amelyekben az EGT-megállapodás 53. vagy 54. cikkét alkalmazták. Az EGT-megállapodás 53. és 54. cikkét alkalmazó nemzeti ítéletek és az azokból következő, a nemzeti bíróságok előtt folyó eljárásokkal kapcsolatos információk továbbítása lehetővé teszi a Hatóság számára, hogy időben felismerje azokat az ügyeket, amelyekben észrevételeket kell benyújtania, ha az egyik fél fellebbez az ítélet ellen.

2. A nemzeti bíróságok szerepe az EFTA felügyeleti hatósági helyszíni vizsgálat kontextusában

38. Végezetül a nemzeti bíróságok a vállalkozásoknál és vállalkozások társulásainál tartott EFTA felügyeleti hatósági helyszíni vizsgálat kontextusában is szerepet játszhatnak. A nemzeti bíróságok szerepe attól függ, hogy a helyszíni vizsgálatot üzleti vagy nem üzleti helyiségekben tartják-e.

⁽⁵⁵⁾ Lásd a II. fejezet 28. cikkének (2) bekezdését is, amely megtiltja az EFTA Felügyeleti Hatóság számára a megszerzett és a szolgálati titoktartás alá eső információk felfedését.

⁽⁵⁶⁾ 46/87 és 227/88 közös ügyek, Hoechst [1989] EBHT, 2859, 33. Lásd a II. fejezet 15. cikkének (3) bekezdését is.

⁽⁵⁷⁾ C-69/90 ügy, Bizottság kontra Olaszország [1991] EBHT 6011, 15.

39. Az üzleti helyiségek átvizsgálására vonatkozóan a nemzeti jogalkotás előírhatja a nemzeti bíróság engedélyét, hogy az érintett vállalkozás ellenszegülése esetén nemzeti végrehajtó hatóság segíthesse az EFTA Felügyeleti Hatóság munkáját. Az engedély óvintézkedésként is kérhető. A kérelem elbírálásakor a nemzeti bíróság ellenőrzi, hogy a Hatóság helyszíni vizsgálatra vonatkozó határozata hiteles-e, és az előirányzott kényszerítő intézkedések nem önkényesek, illetve nem túlzottak-e a helyszíni vizsgálat tárgyának figyelembevételével. A nemzeti bíróság a kényszerítő intézkedések arányosságának ellenőrzése során közvetlenül vagy a tagállam versenyhatóságán keresztül részletes magyarázatot kérhet a Hatóságtól különösen arra vonatkozóan, hogy a Hatóságnak milyen alapon van gyanúja az EGT-megállapodás 53. és 54. cikke megsértésére, valamint hogy mennyire komoly a gyanított jogsértés, illetve milyen jelleggel keveredett az ügybe az érintett vállalkozás ⁽⁵⁸⁾.
40. A nem üzleti helyiségek helyszíni vizsgálata tekintetében a II. fejezet előírja a nemzeti bíróság engedélyét a helyszíni vizsgálatot elrendelő EFTA felügyeleti hatósági határozat végrehajtása előtt. A nemzeti bíróság ellenőrzi, hogy a Hatóság határozata hiteles-e, és az előirányzott kényszerítő intézkedések nem önkényesek, illetve túlzottak-e, különös tekintettel a gyanított jogsértés komolyságára, a kért bizonyíték jelentőségére, az adott vállalkozás érintettségére és annak ésszerű valószínűségére, hogy a helyszíni vizsgálat tárgyához kapcsolódó üzleti könyvek és nyilvántartások azon helyiségekben vannak, amelyekre az engedélyt kérik. A nemzeti bíróság közvetlenül vagy a tagállam versenyhatóságán keresztül részletes magyarázatot kérhet a Hatóságtól az ahhoz szükséges tényezőkről, amelyek lehetővé teszik a kitzított kényszerítő intézkedések arányosságának ellenőrzését ⁽⁵⁹⁾.
41. A 39. és 40. pontban említett esetekben a nemzeti bíróság nem kérdőjelezheti meg az EFTA Felügyeleti Hatóság határozatának törvényességét vagy a helyszíni vizsgálat szükségességét, és nem követelheti, hogy bocsássák rendelkezésére a Hatóság irataiban foglalt adatokat ⁽⁶⁰⁾. A lojális együttműködés megbízatása megköveteli továbbá, hogy a nemzeti bíróság olyan határidőn belül hozzon határozatot, amely lehetővé teszi a Hatóság számára a helyszíni vizsgálat hatékony elvégzését ⁽⁶¹⁾.

IV. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

42. E közlemény célja a nemzeti bíróságok segítése az EGT-megállapodás 53. és 54. cikkének alkalmazásában. Nem kötelező érvényű a nemzeti bíróságokra nézve, továbbá nem érinti az EFTA-államok és a természetes vagy jogi személyek EGT-jog szerinti jogait és kötelezéseit.
43. Ez a közlemény a nemzeti bíróságok és az EFTA Felügyeleti Hatóság között az EGT-megállapodás 53. és 54. cikke alkalmazásában történő együttműködésről szóló 1995-ös közlemény helyébe lép ⁽⁶²⁾.

⁽⁵⁸⁾ A II. fejezet 20. cikkének (6)-(8) bekezdése és a C-94/00 ügy, Roquette Frères [2002] EBHT 9011.

⁽⁵⁹⁾ A II. fejezet 21. cikkének (3) bekezdése.

⁽⁶⁰⁾ C-94/00 ügy, Roquette Frères, [2002] EBHT 9011, 39 és 62-66.

⁽⁶¹⁾ Lásd ibidem, 91 és 92.

⁽⁶²⁾ HL C 112., 1999.4.27., 7. o.

MELLÉKLET

AZ EGT-MEGÁLLAPODÁS XIV. MELLÉKLETÉBEN EMLÍTETT, A KÖZÖSSÉGI CSOPORTMENTESSÉGI RENDELETEKNEK MEGFELELŐ JOGI AKTUSOK ÉS AZ EFTA FELÜGYELETI HATÓSÁG MAGYARÁZÓ KÖZLEMÉNYEI

A listát az EFTA Felügyeleti Hatóság weboldalán is közzéteszik és frissítik:

<http://www.eftasurv.int/fieldsOfWork/fieldcompetition/otherpublications/dbaFile1127.html>

A. Nem ágazatspecifikus szabályok**1. Általános közlemények**

- Közlemény a közösségi versenyjog szempontjából érintett piac meghatározásáról (HL L 200., 1998.7.16., 48. o. és 28. EGT-kiegészítés, 1998.7.16., 3. o.).
- Közlemény a csekély jelentőségű, a versenyt az EGT-megállapodás 53. cikke (1) bekezdésének értelmében jelentős mértékben nem korlátozó megállapodásokról (de minimis) (HL C 67., 2003.3.20., 20. o. és 15. EGT-kiegészítés, 2003.3.20., 11. o.).
- Közlemény a kereskedelemre gyakorolt hatás fogalmáról az EGT-megállapodás 53. és 54. cikkében, még nem tették közzé.
- Közlemény az EGT-megállapodás 53. cikke (3) bekezdésének alkalmazásáról, még nem tették közzé).
- Közlemény a versenyhatóságok EFTA-hálózatán belüli együttműködésről, még nem tették közzé.
- Közlemény a nemzeti bíróságok és az EFTA Felügyeleti Hatóság között az EGT-megállapodás 53. és 54. cikke alkalmazásában történő együttműködésről, még nem tették közzé.
- Közlemény az EGT-megállapodás 53. és 54. cikke hatálya alá tartozó ügyek kezelésében a nemzeti versenyhatóságok és az EFTA Felügyeleti Hatóság közötti együttműködésről, még nem tették közzé.

2. Vertikális megállapodások

- Az EGT-megállapodás XIV. melléklete B. fejezetének 2. pontjában említett, a 18/2000 EGT vegyes bizottsági határozattal (HL L 103., 2001.4.12., 36. o. és 20. EGT-kiegészítés, 2001.4.12., 179. o.) felváltott, a Szerződés 81. cikke (3) bekezdésének a vertikális megállapodások és összehangolt magatartások csoportjaira történő alkalmazásáról szóló, 1999. december 22-i 2791/1999/EK bizottsági rendeletnek (HL L 336., 1999.12.29., 21. o.) megfelelő jogi aktus
- Iránymutatások a vertikális korlátozásokról (HL C 122., 2002.5.23., 1. o. és 26. EGT-kiegészítés, 2002.5.23., 7. o.).

3. Horizontális együttműködési megállapodások

- Az EGT-megállapodás IX. melléklete D. fejezetének 6. pontjában említett, a 113/2000 EGT vegyes bizottsági határozattal (HL L 52., 2001.2.22., 38. o. és 9. EGT-kiegészítés, 2001.2.22., 5. o.) felváltott, a Szerződés 81. cikke (3) bekezdésének a szakosítási megállapodások egyes csoportjaira történő alkalmazásáról szóló, 2000. november 29-i 2658/2000/EK bizottsági rendeletnek (HL L 304., 2000.12.5., 3. o.) megfelelő jogi aktus.
- Az EGT-megállapodás IX. melléklete D. fejezetének 7. pontjában említett, a 113/2000 EGT vegyes bizottsági határozattal (HL L 52., 2001.2.22., 38. o. és 9. EGT-kiegészítés, 2001.2.22., 5. o.) felváltott, a Szerződés 81. cikke (3) bekezdésének a kutatási és fejlesztési megállapodások egyes csoportjaira történő alkalmazásáról szóló, 2000. november 29-i 2659/2000/EK bizottsági rendeletnek (HL L 304., 2000.12.5., 7. o.) megfelelő jogi aktus.
- Iránymutatások az EGT-megállapodás 53. cikkének a horizontális együttműködési megállapodásokra történő alkalmazhatóságáról (HL C 266., 2002.10.31., 1. o. és 55. EGT-kiegészítés, 2002.10.31., 1. o.).

4. Licencmegállapodások a technológia átadásáról

- Az EGT-megállapodás XIV. melléklete C. fejezetének 5. pontjában említett, a 42/2005 EGT vegyes bizottsági határozattal (még nem tették közzé) felváltott, a Szerződés 81. cikke (3) bekezdésének a technológia átadásával kapcsolatos megállapodások egyes csoportjaira történő alkalmazásáról szóló, 2004. április 27-i 772/2004/EK bizottsági rendeletnek (HL L 123., 2004.4.27., 11. o.) megfelelő jogi aktus.

B. Ágazatspecifikus szabályok**1. Biztosítás**

- Az EGT-megállapodás XIV. melléklete J. fejezetének 15b. pontjában említett, a 82/2003 EGT vegyes bizottsági határozattal (HL L 257., 2003.10.9., 37. o. és 51. EGT-kiegészítés, 2003.10.9., 24. o.) felváltott, a Szerződés 81. cikke (3) bekezdésének a biztosítási ágazatbeli megállapodások, döntések és összehangolt magatartások egyes csoportjaira történő alkalmazásáról szóló, 2003. február 27-i 358/2003/EK rendeletnek (HL L 53., 2003.2.28., 8. o.) megfelelő jogi aktus.

2. Gépjárművek

- Az EGT-megállapodás XIV. melléklete B. fejezetének 4b. pontjában említett, a 136/2002 EGT vegyes bizottsági határozattal (HL L 336., 2002.12.12., 38. o. és 61. EGT-kiegészítés, 2002.12.12., 31. o.) felváltott, a Szerződés 81. cikke (3) bekezdésének a gépjármű-ágazatbeli vertikális megállapodások és összehangolt magatartások egyes csoportjaira történő alkalmazásáról szóló, 2002. július 31-i 1400/2002/EK bizottsági rendeletnek (HL L 203., 2002.8.1., 30. o.) megfelelő jogi aktus.

3. Távközlés

- Iránymutatások az EGT versenyszabályainak a távközlési ágazatban történő alkalmazásáról (HL L 153., 1994.6.18., 35. o. és 15. EGT-kiegészítés, 1994.6.18., 34. o.).

4. Közlekedés

- Az EGT-megállapodás XIV. melléklete G. fejezetének 11b. pontjában említett, a 7/1994 EGT vegyes bizottsági határozattal beépített, a 65/1996 EGT vegyes bizottsági határozattal (HL L 71., 1997.3.13., 38. o. és 11. EGT-kiegészítés, 1997.3.13., 41. o.), a 87/1999 EGT vegyesbizottsági határozattal (HL L 296., 2000.11.23., 47. o. és 54. EGT-kiegészítés, 268. o. (izlandi) és Del 2, 232. o. (norvég)), valamint a 96/2001 EGT vegyes bizottsági határozattal (HL L 251., 2001.9.20., 23. o. és 47. EGT-kiegészítés, 2001.9.20., 10. o.) módosított, a Szerződés 81. cikke (3) bekezdésének a menetrendek közös tervezésére és összehangolására, a közös üzemeltetésre, a menetrend szerinti légi járatok személyszállítási és áru fuvarozási díjtételeiről szóló konzultációkra és a repülőtéri részidő-kiosztásra vonatkozó megállapodások és összehangolt magatartások egyes csoportjaira történő alkalmazásáról szóló, 1617/93/EGK rendeletnek (HL L 155., 1993.6.26., 18. o.) megfelelő jogi aktus.
 - Az EGT-megállapodás XIV. melléklete G. fejezetének 11c. pontjában említett, a 12/1996 EGT vegyes bizottsági határozattal (HL L 124., 1996.5.23., 13. o. és 22. EGT-kiegészítés, 1996.5.23., 54. o.) beépített és a 49/2000 EGT vegyes bizottsági határozattal (HL L 237., 2000.9.21., 60. o. és 42. EGT-kiegészítés, 2000.9.21., 3. o.) felváltott, a Szerződés 81. cikke (3) bekezdésének a vonalhajózási társaságok (konzorciumok) között létrejött megállapodások, döntések és összehangolt magatartások egyes csoportjaira történő alkalmazásáról szóló, 2000. április 19-i 823/2000/EK rendeletnek (HL L 100., 2000.4.20., 24. o.) megfelelő jogi aktus.
-